

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – eEurope 2002: Tillgänglighet till offentliga webbplatser och deras innehåll"

(2002/C 94/04)

Den 25 september 2001 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående meddelande.

Sektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 31 januari 2002. Föredragande var Miguel Ángel Cabra de Luna.

Vid sin 388:e plenarsession den 20–21 februari 2002 (sammanträdet den 20 februari 2002) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 117 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Inledning

1.1. Tillgången till information och telekommunikationer fortsätter att vara ett problem för 37 miljoner personer med funktionshinder eller särskilda behov inom EU.

1.2. Bristande tillgänglighet är en viktig faktor för uppkomsten av den s.k. digitala klyftan som har nämnts i åtskilliga EU-dokument, särskilt i rapporten om delaktighet i IT-samhället⁽¹⁾. Redan i meddelandet "För ett Europa fritt från hinder för personer med funktionsnedsättning"⁽²⁾ togs frågan om problem med tillgången till IT upp av kommissionen.

1.3. Kommissionens meddelande om tillgänglighet till offentliga webbplatser och deras innehåll utgör ett första steg till en konkret uppföljning av tidigare avsiktsförklaringar. Dels finns nu en större medvetenhet om de funktionshindrades problem, vilket bl.a. visas av Eurobarometern⁽³⁾, dels kommer lösningar för funktionshindrade att vara till nytta även för andra grupper.

1.4. Kommittén anser att tillgång till information för funktionshindrade är en grundläggande mänsklig rättighet utan vilken de inte kan utöva sina sociala och politiska rättigheter. Därför krävs en övergripande och sammanhängande strategi för att säkerställa en utveckling av politiken för deltagande när det gäller människor med särskilda behov. Detta initiativ kan göra informationen mycket mer lättillgänglig och innebär ett erkännande av att brist på information i hög grad hindrar delaktighet.

1.5. Meddelandet är ett utmärkt exempel på hur den transatlantiska dialogen har gynnat de funktionshindrade

genom praktiska åtgärder för att undanröja diskriminering. Den är ett praktiskt verktyg för att genomföra principen om lika tillgång till information för alla.

2. Sammanfattning av kommissionens meddelande

2.1. Handlingsplanen för eEurope 2002, som antogs vid Europeiska rådets möte i Feira i juni 2000⁽⁴⁾, syftar till att påskynda och utvidga användningen av Internet till alla sektorer i det europeiska samhället. De europeiska medborgarna skall på så vis kunna delta och dra nytta av de fördelar som den digitala tekniken erbjuder. Ett av handlingsplanens specifika mål är att förbättra tillgången till Internet för funktionshindrade. Meddelandet och dess rekommendationer behandlar detta centrala mål.

Att få tillgång till webbplatser och deras innehåll innebär flera olika problem för de 37 miljoner EU-medborgare som lider av funktionshinder. I synnerhet finns det en betydande risk att en stor del av befolkningen blir socialt utestängd med tanke på olika myndigheters ökade användning av Internet.

2.2. Det europeiska tillvägagångssättet för att garantera tillgång till information på offentliga webbplatser ingår i handlingsplanen eEurope 2002 som Europeiska rådet beslutade om vid toppmötet i Feira i juni 2000. Under mål 2c anges i handlingsplanen fem mål för att främja "Deltagande för alla i det kunskapsbaserade samhället". I handlingsplanen understryks vidare följande: "Den offentliga sektorns webbplatser och deras innehåll i medlemsstaterna och i de europeiska institutionerna måste utformas så att medborgare med funktionshinder kan få tillgång till information och till fullo utnyttja potentialen för elektronisk samhällsinformation". Detta skall ske genom att man antar riktlinjerna för initiativet för webbtillgänglighet (Web Accessibility Initiative – WAI) före utgången av år 2001.

⁽¹⁾ SEK(2001) 1428.

⁽²⁾ KOM(2000) 284 slutlig, 12.5.2000.

⁽³⁾ Eurobarometern nr. 55 av den 2 juni 2001.

⁽⁴⁾ Rådets och kommissionens handlingsplan "eEurope 2002 – Ett informationssamhälle för alla" av den 14 juni 2000.

2.3. Detta initiativ ingår i en av fem arbetsuppgifter för World Wide Web Consortium (som också kallas W3C) som består av mer än 500 medlemsorganisationer och deltagare från fler än 30 länder. Inom initiativet för webbtillgänglighet har det utvecklats olika riktlinjer med deltagande från näringslivet, forskarvärlden, regeringar och organisationer för funktionshindrade.

Riktlinjerna för webbtillgänglighet har utvecklats med finansiellt stöd från Europeiska kommissionen (inom ramen för fjärde ramprogrammets arbetsprogram för telematiktillämpningar), från olika regeringar och andra organisationer. Riktlinjernas officiella namn är World Wide Web Consortium/Web Accessibility Initiative (W3C/WAI) Web Content Accessibility Guidelines version 1.0 (WCAG 1.0) (eller WAI/W3C WCAG 1.0). I meddelandet kallas de riktlinjerna. Riktlinjerna anses vara den globala standarden (de facto standard) i fråga om utformning av tillgängliga webbplatser. Teknikutvecklingen och utvecklingen av nya verktyg kommer dock att avgöra hur nya versioner kommer att genomföras och hur riktlinjerna kommer att se ut inom andra områden.

2.4. Riktlinjerna har fastställts på grundval av ett samråd mellan flera av branschaktörerna. Det är frivilligt för tillhandahållarna av offentlig information om de vill ansluta sig till en uppsättning informella regler i form av principer, verktyg och metoder. Informationsansvariga, webbdesigners och webbutvecklare kan med hjälp av riktlinjerna göra offentliga webbplatser tillgängliga. Riktlinjerna är en dynamisk uppsättning regler som är utvecklade så att de skall kunna tillämpas på den allra senaste tekniska utvecklingen utan att komma på efterkälken.

2.5. I handlingsplanen eEurope 2002 föreslås att man antar riktlinjerna som ett första steg för att göra europeiska offentliga webbplatser och deras innehåll tillgängliga för funktionshindrade. Ett antagande av riktlinjerna skulle också visa att medlemsstaterna och de europeiska institutionerna stödjer målet att integrera webbtillgänglighet i sina handlingsplaner i fråga om tjänster och standarder för offentlig information, exempelvis samhällsinformation på nätet (eGovernment).

2.6. Högnivågruppen för sysselsättningen och den sociala dimensionen i informationsområdet (ESDIS), som består av representanter från samtliga medlemsstater, utsågs att övervaka utvecklingen i samband med genomförandet av handlingsplanen eEurope 2002 på området "Deltagande för alla i det kunskapsbaserade samhället". En expertgrupp för e-tillgänglighet inrättades som stöd till högnivågruppen.

Europeiskt handikappforum, som företräder de funktionshindrades organisationer i Europa, har inbjudits att delta med observatörsstatus i expertgruppens arbete.

Expertgruppen för e-tillgänglighet har gjort en genomgång av hur långt medlemsstaterna kommit i fråga om att anta och genomföra riktlinjerna. Den har även åtagit sig att övervaka utvecklingen i de femton medlemsstaterna och lyfta fram exempel på goda metoder.

2.7. I samband med den planerade uppgraderingen av kommissionens Internetbaserade tjänster planerar man att skapa den så kallade EUROPA II – webbplatsen någon gång under perioden 2001–2004.

Tillgängligheten till de Europeiska institutionernas webbplatser granskas för närvarande med målet att riktlinjerna skall vara antagna i slutet av år 2001.

Under de senaste tio åren har det genomförts forskning och teknisk utveckling som rört de behov och krav som funktionshindrade har, vilket fungerat som komplement och stöd till utvecklingen av europeiska strategier.

Ett av de projekt som fick ekonomiskt stöd från Europeiska kommissionen i 1994–1998 års program för telematiktillämpningar var initiativet för webbtillgänglighet, Web Accessibility Initiative (WAI), som bidrog till att ta fram riktlinjerna samt andra specifikationer och verktyg som skall gynna webbåtkomsten.

Inom femte ramprogrammets program för informationssamhällets teknik ger kommissionen ekonomiskt stöd till projektet Web Accessibility Initiative-Design for All (WAI-DA). Inom fler och fler forskningsprojekt och projekt som rör teknikutveckling inom femte ramprogrammets program för informationssamhällets teknik används de riktlinjer som utvecklats genom initiativet för webbtillgänglighet.

2.8. Slutligen redogör kommissionen för utvecklingen utanför EU. Webbtillgänglighet ingår som en del i politiken för offentlig information i exempelvis Australien, Kanada och Förenta staterna. I vissa länder är lagstiftning det viktigaste instrumentet för att göra webbplatserna åtkomliga. Detta gäller särskilt federala webbplatser i Förenta staterna, som enligt amerikansk lag måste vara tillgängliga enligt den ändring av paragraf 508 i "Rehabilitation Act" som lades fram i augusti 1998 och som trädde i kraft i juni 2001. Denna lag är också betydelsefull för offentlig upphandling av informationsteknik som är tillgänglig för funktionshindrade.

Vid ministerkonferensen i Warszawa i maj 2000 underströks vikten av att man kompletterar EU:s politiska åtaganden genom att skapa en handlingsplan som liknar eEurope (eEurope+) av och för de kandidatländer som söker medlemskap i

Europeiska unionen. eEurope+ behandlar frågan om webbtillgänglighet och rekommenderar antagandet av WAI-riktlinjerna⁽¹⁾.

2.9. Meddelandet syftar till att vara ett exempel på de samordnade åtgärder som behövs för att avlägsna åtkomsthinder (sociala, miljömässiga, kulturella, tekniska och andra hinder) som hämmar funktionshindrades deltagande, för att säkerställa ett solidariskt samhälle med lika möjligheter för alla i Europa och för att se till att framtida tekniska lösningar och informationssystem inte innehåller nya svårigheter för funktionshindrade.

I meddelandet läggs därefter fram en rad erfarenheter som har gjorts hittills när det gäller riktlinjerna i medlemsstaterna och EU-institutionerna.

Man gör bl.a. följande observationer:

- Medlemsstaterna och de europeiska institutionerna har kommit överens om att utbyta information och att jämföra vilka framsteg som gjorts på basis av ömsesidigt överenskomna kriterier när det gäller antagande och genomförande av riktlinjerna. Tillgängligheten till offentliga webbplatser bör övervakas och goda metoder bör identifieras. Kommissionen kommer att sammanställa och sprida resultaten av denna satsning.
- Nationella förvaltningar bör ständigt sträva efter att förbättra tillgängligheten till sina webbplatser och försöka hitta nya och bättre vägar för att distribuera webbinnehåll och webbtjänster i takt med att ny teknik och nya versioner av riktlinjerna utvecklas.
- Medlemsstaterna bör se till att inte bara nationella myndigheters webbplatser utan även lokala och regionala myndigheters webbplatser uppfyller riktlinjerna.
- Kommissionen kommer att föreslå övriga europeiska institutioner att det inrättas en interinstitutionell grupp för att främja och säkerställa antagande, genomförande och en regelbunden uppdatering av dessa riktlinjer inom de europeiska institutionerna.
- Åtgärder för att öka medvetenheten om, spridningen av och utbildning (i synnerhet vidareutbildning) i fråga om webbtillgänglighet, både inom de europeiska institutionerna och i medlemsstaterna, bör stödjas.

- Organisationer som mottar offentligt stöd från de europeiska institutionerna eller från medlemsstaterna bör uppmanas att göra sina webbplatser tillgängliga.
- En större satsning bör göras för att uppnå total tillgänglighet till både offentliga och privata webbplatser under 2003, som är Europeiska handikappåret.
- Medlemsstaterna och de europeiska institutionerna bör utveckla en kontinuerlig dialog med funktionshindrade och deras representanter så att man får regelbundna synpunkter på dessa frågor.

3. Allmänna kommentarer

3.1. Kommittén välkomnar förslaget till en EU-politik som syftar till att öka tillgängligheten till offentliga webbplatser och deras innehåll inom EU för funktionshindrade. Det är passande att initiativet tas vid en tidpunkt då mer och mer information läggs ut i elektronisk form och riskerna för social marginalisering ökar i betydande utsträckning för dem som inte kan ta del av sådan information.

3.2. Initiativet bör leda till att man i medlemsstaterna och på EU-nivå ser till att uppnå fullständig tillgänglighet för alla i fråga om offentlig information, och att man på det viset säkerställer allas rätt att i full utsträckning utöva sitt medborgarskap. Kommittén understryker vikten av att hänvisa till de funktionshindrades rätt till skydd mot diskriminering och rätt till fullt deltagande i samhället i enlighet med artikel 21 och 26 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Möjligheten att få tillgång till Internet bör inte innebära extra kostnader för de funktionshindrade. Regeringarna bör tilldela tillräckliga medel för utbildning och upplysning samt för inköp av tekniska hjälpmedel för anpassning och stöd om så krävs.

3.3. När det gäller offentlig information anser ESK att det är viktigt att övervinna de tekniska och ekonomiska svårigheter som hindrar funktionshindrade från att delta i full utsträckning i samhället. I slutsatserna från toppmötena i både Lissabon och Stockholm har EU betonat vikten av att skapa gynnsamma villkor för att alla EU-medborgare skall kunna delta på ett aktivt och demokratiskt sätt i beslutprocessen. EU har också verkat för detta genom initiativet eEurope. För kommittén är det av största vikt att sådana strategier också inbegriper personer med funktionshinder.

3.4. Aktivt deltagande i samhällslivet kommer också att ge funktionshindrade personer bättre möjligheter att söka jobb inom offentlig förvaltning och dra nytta av arbetsförmedlingarnas tjänster. Tillgång till offentliga webbplatser kommer också att ge mer information om den politiska utvecklingen samt

⁽¹⁾ "eEurope+ 2003" – Handlingsplan utarbetad av kandidatländerna med bistånd från Europeiska kommissionen, juni 2001, s. 18.

öka de funktionshindrades deltagande i politiken, och därigenom kommer också deras deltagande i samhällets demokratiska process att öka.

3.5. Initiativet eEurope+ är också viktigt eftersom det riktar uppmärksamheten på tillgången till offentlig information och de funktionshindrades rätt till deltagande i kandidatländerna.

3.6. Även om det blir frivilligt att anta förslagen kommer de att innebära en standardisering när det gäller tillgänglighet som kommer att ge funktionshindrade möjlighet att dra större nytta av tekniska hjälpmedel. När förslagen genomförs kommer de också att bana väg för användarvänliga instrument för att öka tillgängligheten genom att det inrättas ett system enligt samma kriterier inom hela EU.

3.7. En av de största svårigheterna för genomförandet av WAI-riktlinjerna kommer att vara att nå alla medborgare, även funktionshindrade och äldre, och att engagera inte bara de nationella förvaltningarna utan också regionala och lokala förvaltningar, som har bättre kännedom om medborgarnas viktigaste behov. Om man genomför riktlinjerna och inrättar system för att systematiskt jämföra och övervaka utvecklingen skulle det också innebära en önskvärd förenkling av standarder och förfaranden som skulle göra det lättare för alla att få tillgång till Internetbaserad information.

3.8. Kommittén hoppas också att de stora satsningar som föreslås i samband med det Europeiska handikappåret 2003 kommer att bidra till att inte bara offentliga utan också privata webbplatser görs mer tillgängliga för funktionshindrade.

3.9. Kommittén välkomnar Europeiskt handikappforums deltagande, vilket möjliggör en tvåvägskommunikation mellan EU-institutionerna och de organisationer som företräder och verkar för funktionshindrade i Europa samt med enskilda sakkunniga på området funktionshinder.

3.10. ESK vill påpeka att tillgängligheten är av största vikt även för äldre, särskilt för sådana som är marginaliserade som en följd av den tekniska utvecklingen.

3.11. EU:s forskningsprogram bör användas aktivt för att öka tillgängligheten till webbplatser för funktionshindrade och äldre. Kommittén hänvisar till andra relevanta EU-initiativ, särskilt till det som sägs om delaktighet i IT-samhället i förslaget till det sjätte ramprogrammet för forskning och utveckling 2002–2006⁽¹⁾. I programmet anges att forsknings-

verksamhet som berör "e-integration" främst kommer att inriktas på system som ger allmän tillgång till tjänster, på lättillgänglig teknik som möjliggör full delaktighet för alla i informationsamhället samt på stödsystem som återställer funktioner eller kompenserar för funktionsnedsättningar och på så sätt ger personer med särskilda behov och deras vårdpersonal en högre livskvalitet. Kommittén betonar behovet av att införliva WAI-riktlinjerna i IDA-programmet för datautbyte och driftskompatibilitet genom elektroniska infrastrukturer⁽²⁾, särskilt med tanke på den stora vikt som i dag läggs vid slutanvändarna, i synnerhet funktionshindrade och äldre.

Kommittén skulle dessutom vilja föreslå ett särskilt program för gemensam utbildningsverksamhet för personer som utvecklar webbplatser och företrädare för användare med funktionshinder. Man bör också samordna EU-programmen bättre, t.ex. i fråga om webbsäkerhet, så att hänsyn tas till de funktionshindrade.

4. Särskilda kommentarer

4.1. Kommittén anser det lämpligt att de frågor som tas upp i meddelandet leder till obligatorisk lagstiftning, men stöder trots detta i det nuvarande läget kommissionens strategi, som innebär att de offentliga förvaltningarna på olika nivåer frivilligt genomför förändringarna. ESK väntar sig också att medlemsstaterna snarast möjligt vidtar alla de åtgärder som föreslås i meddelandet, och att de inrättar ett system för metodisk övervakning av genomförandet. Medlemsstaterna bör också inrätta en systematisk övervakning av genomförandet av Lissabonstrategin.

4.2. Kommittén betonar vikten av att sprida och uppmuntra användningen av WAI-riktlinjerna också bland andra organisationer, t.ex. fackföreningar och arbetsgivarorganisationer.

4.3. Ekonomiska och sociala kommittén åtar sig att göra sin egen webbplats tillgänglig och användarvänlig så att alla medborgare med särskilda behov kan få tillgång till informationen och delta i den allmänna debatten. Denna satsning bör genomföras före år 2003, det Europeiska handikappåret, i enlighet med WAI-riktlinjerna och meddelandets rekommendationer, om så krävs med Europeiska kommissionens stöd. Detta kan fungera som exempel på god praxis i fråga om principen om tillgänglighet.

(1) KOM(2001) 279 slutlig.

(2) CES 25/2002 av den 16 januari 2002.

4.4. Kommittén anser att meddelandet även bör behandla de funktionshindrades möjligheter i samband med e-handel, ett allt viktigare område. Funktionshindrade konsumenters intressen påverkas av den allt större betydelse som e-handel har, och svårigheter finns i form av otillgängliga kommersiella webbsidor, skydd av personuppgifter, integritet osv.

4.5. Kommittén anmodar kommissionen och de andra EU-institutionerna att göra sina egna webbplatser tillgängliga genom att tillämpa WAI-riktlinjerna.

4.6. Meddelandet kommer att få stort inflytande när det gäller att få offentliga myndigheter att utöka sina satsningar på tillgänglighet till andra områden än offentliga webbplatser. Detta gäller inte bara nationella myndigheter, utan också regionala och lokala myndigheter. Detsamma gäller införandet av principen att utforma webbplatsen för alla (Design for All) i läroplanerna inom IKT-utbildning osv.

4.7. När principen om webbtillgänglighet används på EU-nivå kan alla europeiska medborgare med funktionshinder känna ett större engagemang för idén om europeisk integration, något som hittills har varit omöjligt för många på grund av de hinder som funnits för att ta del av information på EU:s webbplatser.

4.8. Otillgängliga offentliga webbplatser utgör verkligen en diskriminering av personer som inte kan ta del av dem och därmed inte bedöma informationen på dem. Kommittén rekommenderar att man i samband med det kommande

Europeiska handikappåret 2003 lägger till en artikel mot denna typ av diskriminering i förslaget till särskilt direktiv om funktionshinder. I sitt yttrande om "Förslag till rådets beslut om Europeiska handikappåret 2003"⁽¹⁾ rekommenderade kommittén att ett sådant direktiv antas i samband med handikappåret.

4.9. Kommittén inser att det främsta målet med kommissionens initiativ är att garantera att funktionshindrade får tillgång till offentliga webbplatser inom alla sektorer och politikområden, och att tillgången till offentliga webbplatser är ett sätt att integrera funktionshindrade inom alla politik- och programområden. Som en del i en sådan process kan initiativet leda till en öppen samordningsmetod när det gäller politiken på olika områden och ett utbyte av goda metoder mellan och inom EU:s medlemsstater. I många medlemsstater har det funnits invändningar. Man har menat att genomförandet av WAI-riktlinjerna kräver alltför stora ekonomiska åtaganden. Detta stämmer inte, eftersom det endast är marginellt dyrare att från början arbeta i enlighet med riktlinjerna för tillgänglighet än att inte följa dem. Kommittén anser att de nationella regeringarna bör öronmärka pengar till stöd för genomförandet av målen i meddelandet, med hänsyn till alla aspekter och all verksamhet, inbegripet utbildning av personalen och en ökning av effektiviteten inom den offentliga förvaltningen.

4.10. Särskild vikt bör läggas vid att installera tillgängliga elektroniska arbetsstationer överallt där funktionshindrade kan ha behov av dem.

⁽¹⁾ KOM(2001) 271 slutlig – 2001/0116 CNS.

Bryssel den 20 februari 2002.

Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Göke FRERICHS